

Čistidlo, které se promění v drogu

1.8.2024 - Lucie Šmoldasová | Policie ČR

Látka GHB, známější pod názvem „tekutá extáze“, je v Česku nelegální drogou. V loňském roce hrála v Praze roli při úmrtí nejméně čtyř lidí, třech mužů a jedné ženy. GBL je chemikálie, běžně používaná v průmyslu, která v lidském těle po požití metabolizuje na drogu GHB. Proto Národní protidrogová centrála společně s celníky a Ministerstvem zdravotnictví navrhuje přidat GBL na seznam návykových látek a více ji tak regulovat. Kriminalisté se také účastní mezinárodních operací, při kterých sledují legální toky GBL a následný odklon do nelegálního prostředí.

Bezbarvá a jedovatá chemikálie GBL, obsažená v průmyslových čistidlech a rozpouštědlech, se zneužívá jako „predátorská droga“. Ve skleničce s pitím se může objevit i bez vědomí budoucí oběti.

GHB/GBL je mezi uživateli známá jako „tekutá extáze“, ačkoli s klasickou extází (MDMA) nemá chemicky nic společného. Může však mít podobné účinky a bývá zneužívána jako taneční droga v prostředí diskoték a klubů, do nápojů ji někdy míchají i studenti. Pro pseudo steroidní účinky ji vyhledávají zájemci o podpůrné prostředky ve sportu. Podle informací NPC zneužívání těchto látek narůstá. A v případech úmrtí se v těle těžko identifikují.

Účinek je individuální, projeví se za 15-30 minut a trvá jednu až šest hodin, záleží na množství. To se však těžko odhaduje, snadno může dojít k předávkování. Velmi nebezpečná je kombinace s alkoholem nebo jinými návykovými látkami.

V menších dávkách vyvolává GHB/GBL pocit euforie a pohody, při vyšším množství je účinek sedativní, může dojít k utlumení dechu i zpomalení krevního oběhu, ospalosti až bezvědomí, zhoršuje se koordinace, dochází ke ztrátě zábran, zmatenosti a amnézii.

Právě kvůli možným výpadkům paměti se GHB/GBL využívá jako „predátorská droga“ („rape drug“), kdy se uživatel nebo uživatelka může stát obětí sexuálního napadení včetně znásilnění.

GHB/GBL byla původně zneužívána především jako „party droga“, aktuálně má však policie informace, že se dostává do každodenního života. Chronické užívání zhoršuje duševní, fyzické a sexuální zdraví, zhoršuje výkon, narušuje spánek, může poškodit funkci jater.

V Evropě je zneužívání GHB a GBL tématem minulých dvou desetiletí. V Norsku bylo v roce 2017 více než 10% z počtu všech intoxikačních hospitalizací po požití GHB/GBL. Ve Švédsku byla v letech 1996 - 2007 provedena studie v souvislosti s úmrtími s látkou GHB. Při pitvách se zjistilo, že s GHB souviselo 49 úmrtí převážně mladých lidí. Intoxikace GHB/GBL se objevují i v České republice, v loňském roce tato látka hrála roli při úmrtí nejméně čtyř lidí v Praze.

GHB/GBL také patří k látkám, které se zneužívají při „chemsexu“, často i v nebezpečné kombinaci s metamfetaminem nebo s mefedronem. Při takovém užívání drog pro zlepšení sexuálního zážitku může dojít k neúmyslnému zabítí z předávkování.

<https://www.policie.cz/clanek/cistidlo-ktere-se-promeni-v-drogu.aspx>